

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 800 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”. iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	--	---

Indreptățirea postului

I.

Cine-ar avea răbdarea să citească mai cu luare aminte o istorie a creștinătății, ar putea vedea de acolo ce rost important a avut postul în viața creștinilor de pretutindeni și mai ales în viața creștinilor din vremurile de demult. Ar putea vedea, că atât mulțimea credincioșilor cât și mai cu osebire ceata pustnicilor și a marilor luceferi ai ortodoxiei s'au arătat neobosiți râvnitori întru împlinirea fără greș a asprelor pravile ale posturilor.

Și încă și lucrul acesta s'ar mai putea vedea dintr'o asemenea carte: că practicarea cu habonicie a posturilor rânduite, a fost totdeauna însoțită de o intensă pulsație a spiritualității creștine și de o sensibilă îmbunătățire a omului celui dinlăuntru.

Așa încât, dacă astăzi postul nu se mai practică în măsura în care s'ar cuveni, vinovați de lucrul acesta nu putem fi decât noi înșine, nivelul nostru scăzut de viață religioasă, iar nicidecum postul însuși. Care, prin virtuțile pe cari le implică, rămâne pentru totdeauna un mijloc de disciplină și înobilare a omului.

Dar cari sunt temeiurile, motivele, pentru cari Biserica ne poruncește să postim.

Întăul temeiu al poruncii postului îl constituie faptul că Mântuitorul însuși a postit. Cum idealul nostru al creștinilor constă în potrivirea vieții după aceea a Mântuitorului, e foarte firesc să ne străduim a-L imita și în fapta postirii. Și cu atât mai mult suntem datori a ne strădui în acest sens încât, spre deosebire de Mântuitorul, noi suntem făpturi supuse păcatului. Spre deosebire de Mântuitorul care era în afara oricărui păcat și a oricărei putințe de a păcătui noi suntem supuși, și dinlăuntru și dinafară, tentațiilor și păcatelor de tot soiul.

Prin căderea cea dintâi, unitatea interioară a naturii omenești a fost frântă, cristalizându-se într'ansa două tendințe fundamentale, diametral opuse: pe deoparte năzuința potrivit căreia latura spirituală bună țintește să-și subordoneze latura materială a firii, — și pe de alta, năzuința opusă a cărnii, țintind la rândul ei, să-și subordoneze spiritul.

Se cuvine să subliniem că noțiunea de *carnal* nu trebuie confundată cu aceea de *corporal*. După cuvântul apost. Pavel, corpul este „templu al Duhului Sfânt” (I Cor. VI, 19), pe când „carnea și sângele” nu pot să moștească împărăția lui Dumnezeu. (I Cor. XV, 50). „Carnea, adăogă Soloviev, carnea este o animalitate care-și depășește limitele și care încetează de a sluji ca materie sau ca fundament latent (potențial) al vieții spirituale... Este o materie care tinde să se afirme pe cont propriu și fără măsură... (și) care nu se poate lua pe sine însăși în stăpânire, ci este orientată în întregime către exterior. (Carnea) este un vid, o foame, o lipsă de saturație, o tendință de a se sfârși într'o reală disoluție” (De la justification du bien, 50-51).

Neavându-și în natura omenească un subiect deosebit de acela al tendințelor bune, elementul carnal caută să absoarbă în el, să-și subordoneze principiul spiritual, pentru a-și spori, în dauna acestuia, propriile sale puteri.

În lupta pentru subjugarea puterilor spirituale din om, elementul carnal se dovedește cu atât mai viguros cu cât mai viguroasă și mai sporită e energia fizică, biologică, de care dispune. Și invers, cu cât energia aceasta e mai redusă, cu atât și asalturile lui împotriva spiritului sunt mai slabe.

Urmarea firească e că pentru a pune elementul material în situația de a nu birui asupra celui spiritual, o micșorare a puterilor lui e

numaidecât trebuitoare. Prin ce se poate obține însă, o reducere a energiei biologice dacă nu prin reducerea mâncărilor atât sub raport cantitativ — adică tocmai prin post?

Trebuința aceasta morală de a ține în anumite limite viața biologică spre a o împiedeca de a absorbi viața spirituală, constituie al doilea temei al poruncii postului.

Dar postul nu-i rânduit numai pentru a împlini funcția negativă a înfrânării vieții animale. Ci el are și menirea de a ajuta dezvoltarea spiritului în așa fel ca acesta să-și câștige supremația asupra tendințelor materiale.

Dr. I. Belu.

Egiptologie

Nimeni nu știe să fie așa de impozant ca bou, când este în ori și când își nimereste atitudinea naturală.

Alte animale mai au momente de frică și de presimțire a primejdiilor ce pot veni asupra lor, bou însă este pururea liniștit și imperturbabil.

Calitățile aceste de bou veridic trebuie ca au impresionat profund pe cetățenii din Memphis la timpul său, de au ridicat pe bou târcat alb cu negru „Apis“ la rangul de zeu.

Cine are dragoste să se ocupe de arheologie și de etnografie găsește dovezi înspăimântătoare despre urmările păcatului strămoșesc la diferite popoare.

Aflăm popoare la cari expresia divinității o reprezintă capii de câini și de măgari, așa că egiptenii cu bou lor Apis sunt ceva mai superiori.

Și în vremurile străbune ca și în zilele noastre creșteau și înfloreau lăcrimioarele și trandafirii și alte flori, dar nu dai Doamne ca un popor să fi făcut din vre-o floare aleasă expresia divinității sale

Etnograficește se explică faptul foarte ușor, fiindcă în jurul unei flori gingașe nu puteai nici mânca, nici bea, nici dansa pecând Apis, Dagou și alți zei colțoși permiteau cu toată dragostea manifestarea tuturor patimilor omenești de la a până la z.

Am cetit că în Japonia într'o piață publică, într'un mare oraș este o divinitate în formă de bou culcat pe care dacă o ating reumaticii și căpătii se vindecă numaidecât.

Pătura cultă de acolo sigur că nu mai poate admite ca o divinitate sau un sfânt de minuni făcător să fie inchipuit ca un bou sadea, dar de dragul tradiției care în multe cazuri venerează boii veritabili admite din necesități sociale acest lucru.

Dar oricâte dovezi am ridica din viața egiptenilor și a altor popoare din vechime, am ajunge la una și aceeași concluzie: ce decizivă este, capital de decizivă, credința în divinitate, după fond și după formă.

În această credință se cuprinde ca într'un sămbure toată istoria unui popor.

Credința după cum e poate stârni limpezimea minții, curățenia sufletului, imboldul la fapte nobile sau chiar contrarul.

Credința te poate ferici în moarte mai mult decât în viață.

Credința vrednică să se țină de braț cu cultura adevărată te poate susține singură la înălțimea vieții la care poți purta cu tot dreptul numele de om.

O revistă mare aducea mai deunăzi fotografia unui grup de derviși mahomedani. Cu toții sunt prezentați ca cei mai nespălați oameni și cu niște floștomoace de păr din care numai cu greu poți nimerii ochii, instrumentele luminii.

De desupt să spunea că acești oameni, rămași în urma civilizației, sunt „sfinții“ unui popor. Cam cum pot prospicia adepții lor pe dinlăuntru e ușor de ghicit. Vor fi având și dervișii și credincioșii lor „credință“ dar această credință trebuie să fie ceva curios, ca și credința egipteană care găsea că bou Apis este un zeu atotputernic căruia trebuia să se închine și să-i aducă jertfe bineplăcute toată suflarea.

Pe unde a dormit odinioară Apis, este azi praf și pulbere și pe unde mai lărnuiesc și azi dervișii mai neîngrijiți decât legheoanele pădurii nu cred să rămână ceva mai bun, fiindcă orice credință înseamnă, în primul rând lumină și curățenie la trup și suflet.

Nu pot să cred că există vre-o tagmă pe pământ pentru care să fie așa de eminentă și așa de amenințătoare primejdia de a cădea în prăpastia cultului lui Apis, decât pentru exponenții și propovăduitorii credinței care cere de trei ori în fiecare zi lumina culturii, fiindcă credința adevărată fără cultură adevărată nu există.

Ce poate fi mai firesc decât gestul lui Newton care pricepea ceva din înțelepciunea cu care a fost ticluită fața cerului, că decâteori amintea de Dumnezeu se descoperea. Și ce poate fi mai just decât ca buturuga nesimțitoare și atotneștiutoare să renege pe Dumnezeu cu toată puterea și bunătatea lui.

Un preot de rang înalt din Svedia s'a lăsat fotografiat cu familia lui cu casa lui mai frumoasă decât un cuib de pasere și cu înfățișarea lui necreștinească potrivnică oricărei tradiții. Un apostat vrednic de cea mai mare și mai grea osândă.

Dar atât că dacă s'ar fi prezentat la Apis din Memfis un dervis turcesc acesta în semn de colegialitate și'ar fi scos limba și l'ar fi lins pe amândoi obraji, pecând cu fața apostatului s'ar fi înspăimântat și ar fi luat-o la fugă Apis ori cât ar fi fost de Apis.

Dr. Ștefan Cioroianu
protopop.

Credință sau artă...

Era într'o seară din această iarnă posomorâtă la fel sufletului lumii. Fiind ținut la pat de o boală pe care o aduce cu sine acest anotimp, eram cu totul moleșit trupește. Este o stare când sufletul poate fi mai liber și mai puțin preocupat de cele lumești. Gândul mi se avântase în zări spirituale.

Copilașul meu însă, deschise aparatul de radio la stațiunea de Belgrad. Un val tumultos de cântare bisericească a năvălit în cuibul meu familiar.

Se cânta Sfânta liturghie, interpretată de un cor pe o melodie rusească. Nu mă puteam dușeri cum la o oră atât de înaintată în noapte să se officieze în vreo biserică de a Belgradului Sf. liturghie. Dădeam cu socoteală că e dela biserica rusească din Belgrad, unde se obișnuște oficierea acestor fel de servicii nocturne. Misticismul tenebros, propriu sufletului rusesc este sătos după trăiri religioase sub flamura întunecului. Indesebi rușii din diaspora sunt stăpâniți de nostalgia meleagurilor părăsite de groaza apocalipticea fiare roșii.

Și gândul mă furase pe tărâmurile amintirii. Sunt momente și oameni de acum șapte ani. Nu pot vorbi despre sufletul rusesc fără ca să-mi uit de figura blajină a mitropolitului Chievului Antonie Hrapovițchi, care fusese găzduit de către patriarhul sârbesc Varnava, în calitate de cap al bisericii rusești emigrante. Acest erarh era privit ca un sfânt prin trăirile mistice ale momentelor liturgice. În tot timpul cât săvârșia Sf. liturghie, lacrima. Semn cât de mult era aprofundat în acele momente în misterul creștin. Se uita cu totul pe sine și flința sa pământescă, — desrobindu-se de lut — pentru a gusta din plin bogăția spirituală pe care ne-o îmbie misterul euharistic. Avea darul lacrimilor pentru cele sfinte. Și era atât de delicată și inocență în tot ceea ce făcea, încât cu multă sficiune se atingea și de cele mai neînsemnate vietăți. În toate celea vedea minunea lui Dumnezeu. Ochii lui mari și albaștri, mobili asemenea unor reflecții în miez de noapte, erau atât de sugestivi!

Și atunci când vorbesc de blândețe și inocență, nu pot uita nici pe episcopul misionar Ioan Maximovici, strădalnic în ogorul Domnului pe întinsurile galbene ale Chinei.

Se nevoia acesta întru stăpânirea boldurilor trupești. Prin exercițiile de subordonare a animalului din sine și prin potențarea duhovnicescului, este recunoscut în lumea ortodoxiei sârbești și rusești. Pe când era profesor și duhovnic al seminaristilor din Bitolia, în fiecare noapte îi cerceta pe aceștia, acoperind pe cel descoperit și rugându-se în genunchi la patul celui bolnav și celui slab cu duhul.

Tânăr, mic și plâpând la statură, cu un păr castaniu, tumultuos revărsat pe spate, iar obraji îmbrobodiți de firele bărbei, care domol se prelingea pe piept. Verbul lui stins, cu accent moale rusesc, pe amvon era detunător.

Numai la ciobanul dela Maglavit am mai întâlnit atâta blândețe și inocență sfântă ca la acești doi servi ai lui Hristos.

Răpit fiind în împărăția cântecului serafic, am trăit cele mai înălțătoare clipe de regăsire sufletească. Postul de radio curmând emisiunea am putut afla că s'a transmis Sf. liturghie după Ciaikovski, interpretată de corul „Ciril și Medodiu” din Zagreb, care concertase cu... Sfânta liturghie la universitatea populară din Belgrad.

Vasăzică, nu credință ci artă. Amară desamăgire. Pe când eu trăisem momentele unei veritabile senzații mistice, depănând crâmpene duhovnicești trăite a avea acum șapte ani în biserica rusească din Belgrad. Și oare cel care a rostit ecteniile fost-a persoană sacerdotală, sau un simulacru? Și oare publicul care venise la acel concert a gustat din plin frumosul acelei magistrale liturghii? Ce sentiment l-a fost încercat? Sentimentul religios, sau cel artistic? Cert este că publicul a fost îndemnat la acest concert dintr'o sete artistică și nu religioasă.

Câtă paloare n'o fi având pentru omul religios acea liturghie a lui Ciaikovski care în biserică însă produce fiorul zguduirii mistice. Și cât de nostim — pentru ca să nu spunem caraghios — nu era pentru același om, persoana care rostise ecteniile!

Cu ce merinde sufletească pleacă la casele lor auditorii concertelor sf. liturghii de Ciaikovski și cu ce sentiment de premenire sufletească și de reală trăire mistică se întorc la casele lor credincioșii cari cu smerenie au ascultat sfânta liturghie după Ciaikovski, cântată în Casa Domnului?!...

În operele religioase artisticul se subordo-

nează, iar nu subordonează. Primează credința și nu arta.

Arta își are valoarea numai întru atât, întrucât a reușit să exprime tiorul comuniunii cu divinitatea!...

Pr. A. Uroș-Doloveanu.

Aș vrea...

*Aș vrea s'apuc pe sate,
Cu drag să le cuprind
Și unde-i întineric
Lumină să aprind.*

*De-aș fi ca ș'un Apostol
Cu graiul fermecat,
Să văd pe lângă mine
Poporul adunat.*

*Să'ncep în semnul Crucii,
Cu darul să-i vorbesc
Și'n inimile slabe
Credința s'o 'ntăresc.*

*Să veștezesc pornirea
Dușmanilor vicleni
Cari samână de-o vreme
Neghină'n tre săteni.*

*Să-și pună tot românul
Nădejdea'n Dumnezeu,
Să lucre fiecare
Cu drag la locul său.*

*Să nu mai aibe nime
In suflet îndoeli
Că vine, vine vremea
Cu bune rândueli.*

*Și, de-aș mai fi Arhanghel
Cu trâmbiță de fer
Și glasul să-mi străbată
Ca tunetul din Cer.*

*S'ajut să se ridice
Poporul meu de jos
Și'n lume să mi'l poarte
Lumina lui Hristos!*

Peripețiile unor finanțe*)

XIII.

În nex cu decesul chiriarhului Iosif fie-ne îngăduit a atinge unele referințe personale, pentru a scoate în relief și totdeauna a justifica ținuta sa în ce privește finanțele diecezei.

Cei ce cunoaștem istoria de curând a eparhiei știm, că împotriva protosincelului Dr. Iosif Tr. Badescu se formaseră câteva linii de luptă, care aveau de scop să zădărnicească, de a fi el ales episcop al Caransebeșului.

Nu e aici locul a ne ocupa de lupta înverșunată, ce s'a dat după moartea bătrânului arhieru Nicolae Popea în jurul alegerii de episcop al eparhiei noastre.

Vom împărtăși la timpul său și la loc potrivit amănunte nu prea cunoscute în legătură cu cele ce s'au desfășurat atunci în biserică.

În firul actualelor expuneri e suficient să amintim, că având protosincelul Iosif, ales în două rânduri chiriarh, rivali și adeversari, pentru multe dispozițiuni luate și înfăptuiri realizate în eparhie pe teren financiar i-s'au făcut reproșuri, ba uneori i-s'au adus chiar critici necruțătoare.

Anume, ce i-se reproșa episcopului?

I-se reproșa, că sprijinește unele bănci, în-deosebi că sprijinește cu depuneri „Banca Poporală” din Caransebeș.

Sprijinul acordat acestei bănci se explică astfel, că față de „Banca Poporală” avea episcopul Dr. Iosif Badescu un fel de obligament, de vreme ce menționatul instituit de bani era creațiunea sa și a unor aderenți ai săi din anul 1907, când își luase începutul lupta cea mare, care avea să decidă, cine va fi urmașul episcopului Nicolae Popea.

Conduc în acțiunile sale de prevedere, protosincelului Dr. Badescu se pregătise încă de pe atunci pentru timpul, când credea, că o să urce treptele tronului episcopesc.

Cu alte cuvinte nu voia să ajungă ca episcop la cheremul vreunui om de bancă, străin de vederile sale, cum știm că au fost cazuri în biserică.

Episcopul a urmărit scopul de a lua fință un instrument financiar, care după ce se va întări, la caz de nevoie să poată ocroti eparhia în cele materiale.

Trecând la capitalurile eparhiei, depuse la băncile românești, astăzi suntem în posesiunea elementelor, care ne dau posibilitatea a ne face o judecată obiectivă în cauză.

*) Vezi Nrii 10, 14, 16, 21, 24, 32, 33, 38, 45 ex. 1940 și Nr. 1, 4 și 8 ex. 1941.

Adevărat, că în vremea aceea tulbure pentru moment se părea, că depunerile din chestiune sunt pierdute pe urma conversiunii datoriiilor.

Episcopul Iosif însă nu-și putea imagina, că în România întregită, la a cărei temeluire a contribuit și biserica noastră cea de dincoaci de Munți, că în acea Românie capitalurile eparhiilor și ale parohiilor, adunate cu atâta trudă și plasate la băncile noastre românești, să sufere vreă scădere.

În direcția aceasta a influențat pe unii dintre împreună-muncitorii săi, căroră am putea zice li-a sugerat, că aceste depuneri nu vor fi reduse.

Chiriarhul Iosif a reposat în anul 1933, când agitațiunile în jurul conversiunii datoriiilor erau la culme, deci n'a mai ajuns să vadă, că punctul său de vedere a eșit purtător de biruință prin aceea, că statul a despăgubit toate instituțiunile bisericesti pentru pierderile suferite la bănci în urma conversiunii.

Ca înaintat în vrâstă va fi avut el scăderi ca orice om bătrân, dar una trebuie să-i recunoaștem, că politica sa financiară, cu toate că nu s'a specializat în acest domeniu, s'a dovedit, că n'a fost greșită.

De aceea ne-a cuprins mirarea citind în „Monografia Mitropoliei ortodoxe române a Ardealului“, tipărită în imprimeria Fondului cărților fuânduare din Cluj, următoarele:

„Ierarhiei înalte în special i-s'a asigurat o poziție materială corespunzătoare demnității ce o reprezintă. Cu toate acestea caracteristic este, că la reposarea episcopului Dr. Iosif Tr. Badescu al eparhiei Caransebeșului, care n'a făcut testament, s'au aflat uumai o sută și câțiva lei“.

Pasajul acesta, citat din Monografia Mitropoliei noastre, apărută în Cluj în anul 1937, cuprinde totatătea inexactități, pentrucă:

1. Episcopul Dr. Iosif Badescu, având în toamna anului 1928 să întreprindă o călătorie canonică în Iugoslavia și fiindu-i starea sănătății fizice șubredă, a dispus pentru cazul de moarte, datându-și testamentul din 3 Octomvrie 1928.

Testamentul acesta, redactat cu observarea formelor, a fost depus în aceeași zi la casieria eparhială, unde s'a păstrat într'un plic sigilat până în 11 Iulie 1933 când episcopul a adormit în Domnul.

În ziua morții sale fu testamentul prezentat de organele oficiale ale eparhiei judecătoriei spre publicare, fiind apoi transpus notarului public, care a îndeplinit procedura legală.

2. Trecând chiriarhul Iosif la cele vecinice, s'a inventariat averea sa rămasă ca moștenire, cu care ocazie nu s'au aflat numai o sută și câțiva lei, ci în total s'au aflat peste șapte sute

mii (700.000) lei, în bani, în depuneri, în acții și în pretențiuni, pe care toate le-a moștenit eparhia.

3. În baza legii pentru organizarea Bisericii ortodoxe române a avut episcopul Dr. Badescu începând cu anul 1925 să beneficeze de 100 hectare teren de cultură, ca sesiunea episcopală. În realitate însă a folosit cu 100 jugere de pământ mai puțin, deci timp de opt ani a fost păgubit cu venitul acelor 100 jugere, pe care nu le-a primit, făcând paguba suferită câteva sute de mii lei, prin urmare nepotrivit a fost aleasă persoana sa, pentru a se arăta, că ierarhiei înalte i-s'a asigurat o poziție materială corespunzătoare, de vreme ce el nu și-a primit nici dotația sa legală de episcop.

Din cele de mai sus reiese, că informațiunile amintitei Monografii, privitoare la episcopul Dr. Iosif Tr. Badescu, sunt greșite, deci în interesul prestigiului bisericii vor trebui rectificate.

După observațiile acestea premergătoare lăsăm să vorbească cifrele arătând, ce a luat chiriarhul Iosif în primire la urcarea tronului episcopesc din Caransebeș în anul 1920 și ce a lăsat în 1933, când din voia lui Dumnezeu s'a despărțit pentru totdeauna de eparhia, la care a ținut atât de mult și pe care a păstorit-o, ca episcop, timp de aproape 13 ani.

Aurel Moacă

Frați de cruce

(Continuare)

În unele regiuni Românești mai întâmpinăm și variante ca: frățică, frățisor¹⁾, frățior, frățuț²⁾, frățiuic³⁾, frățuc, frățulac, frățuluț, frățucă, frățiuț⁴⁾, frățime⁵⁾, frățire și frăția⁶⁾.

E de reliefat, că aceste cuvinte cu schimonosirele lor se află și la sororile limbi neolatine: Provensală, Franceză, Spaniolă, Italiană și chiar la îndepărtata Friulană⁷⁾. De pildă frățuț, acolo e *fratuz*, ce în Sicilia, cum văzurăm mai sus, se aude *frățuzzu*.

Am accentuat, cu aplomb și chiar reprezentant, că pe vremi frățiele de felul celor ce

1) Poz. 12 și 41. *Bibicescu*, Poezii Populare 441.

2) E de remarcă, că în Bănat frățuțul e cuvânt opus sătenilor veniți din Muntenia, poreclii: vrăbeși, bufani. Frățuții sunt indigenii Banatului.

3) Poz. 12. Doine 199.

4) Poz. 12 și 43. *Dr. Țiplea* Poezii popul. 109.

5) Poz. 12 și 40. *Letopiseț* I 385.

6) Poz. 12 și 42. *Teodorescu*. Poezii Populare 441 a și 1^a Istro, megleni și Macedoromâni.

7) Poz. 12 și 42. *Teodorescu* o. c. 441.

ne preocupă erau privitor de chip și formă foarte variate, chiar și azi cele între creștini nu sunt uniforme și de o egală putere și însemnătate practică; nici la noi Români de mai înainte și de azi, nu sunt la fel, formă și eficacitate înfățișările din vorbă.

La Romanii de înainte de creștinism dăm de două feluri de înfrățire! Una mai simplă naturală, altă sacramentală și poate mai rar uzitată și mult posterioară primei învoiri.

Cea veche *Foedus per cruorem*, adică cea cu slobozirea și beutul sângelui reciproc.

Pare, că cam așa se oficia că cele de azi la Români și la alte neamuri⁸⁾ fie creștine, fie păgâne.

Cea de a două formă, (eu aș crede-o mult mai recentă ca prima, alții însă susțin sus și tare, că e mai veche) numită *Foedus per confarreationem*, parecă se celebra pompos, în sobor cu ritual religios, în asistența marilor bisericieni, Flamen Dialis; ba poate că și cu binecuvântările Pontifex-ului Maximus?

Așa, cam cum se purcedea la căsătoriile per confarreationem. Se jertfea ceva, pâne, colac ori altceva, prinos din făină de grâu curat. (*far, vis* ⁹⁾).

Gruia

(Urmează)

Cosmogonia biblică și teoriile științifice

(Continuare)

De Pr. I. Firca.

Tăblița VII. Recapitulează creația lui Marduk, enumerându-i-se meritele și amintindu-i-se cele 50 de nume de distincție pe cari le are ca creator, pentru a fi adorat de oameni¹⁾. Cum el e numit aci „creatorul grăunțelor și al plantelor“ „producătorul ierbii“, apoi, pentru că după *Berosus*, animalele au fost create în același timp cu omul, e probabil că pasagiile cari lipsesc din tăblițele 5 și 6 să povestească creația vegetală și animală²⁾.

Dacă însă pentru cine judecă obiectiv anumite asemănări între acest mit și creațiunea biblică nu pot fi sesizate decât dela tăblița a IV-a începând, căci însuși numărul de 7 tăblițe ale

8) La Latini *cruor* e sângele ce se scurge din corp. Sângele rămas în organism e *sanguis*. *Fináli Henrik és Régeni István*, Latin-Magyar skola szótár, Kolozsvár 1858, pg. 232 și 807.

9) Poz 5, 7; *Hajden* „Buletinul Instrucțiunii Publice“, Bucu-rești, pe Octombrie 1866.

1) Cf. K. Fruchstorfer: „*Weltschöpfung und Paradies nach der Bibel*“ Linz 1927, p. 5 ap. Dr. G. L. Muntean, op. cit. p. 7; Alb. Condamin, loc. cit. col. 338.

2) Alb. Condamin, idem; cf. și Ștefan Pârligras, op. cit.

mitului babilonean nu are absolut nici un fel de legătură cu zilele Genezei, cu atât mai mari sunt *diferențele*.

a) Intr'adevăr, în poemul akadian al creației, asistăm mai întâi la nașterea zeilor, apoi la răsvrătirea lor contra principiului ce le-a dat ființă, turburând astfel triada primitivă³⁾. Puterea sa fără margini, Marduk nu o are dela sine, ci o obține dela ceilalți zei, apoi se echează bizar, pentru a porni la o luptă, care departe de a fi magnifică, cum o apreciază *Delitzsch*, e mai degrabă grotescă⁴⁾.

În locul acestui politeism grosier, în referatul biblic e cel mai pur monoteism. Un Dumnezeu unic acționează dela început ca atotputernic. El nu iese din haos, ori din vre-un fel de materie, ci creiază materia, îi dă formă, o stăpânește și o folosește la facerea lumii. El nu are să lupte cu forțe contrarii sau opuse, ci cu un singur cuvânt creiază și organizează totul. Spiritualitatea ideilor, demnitatea ținutei, maiestatea tabloului, ridică această pagină incomparabil deasupra mitului babilonean și a tuturor cosmogoniilor vechi⁵⁾, încadrându-o prin anumite părți ale ei în categoria estetică a *sublimului*, cum observă un anonim din veacul I al erei creștine, în legătură cu versetul: „A zis Dumnezeu să se facă lumină și s'a făcut lumină⁶⁾“, Și cum se poate vedea și din iarăși incomparabila înălțime a «*Creațiunii*» lui *Haydn* b. oa sublimă și ea tocmai fiindcă s'a inspirat din această pagină biblică, ridicându-se astfel la o înălțime pe care n'ar fi putut-o ajunge pornind dela oricare mitologie religioasă.

b) *Gunkel* și *Zimmern*, pentru a păta puritatea acestui monoteism, au enumerat cu o deosebită satisfacție diferite pasagii din Vechiul Testament și apocrife, în cari li se părea lor că lahvé luptă asemenea mitului Marduk contra unor monștri ca *Rahab*, *Leviathan* etc.⁷⁾, uitând intenționat că acestea sunt sau expresii poetice sau personificări (ex *Rahab* = Egiptul) sau chiar anumite concepții legendare, însă total transformate ca sens. E de ajuns să spunem că acești monștri nu sunt principii prime ca *Tiamat*, nici puteri ale răului și întunerecului, luptând cu Dumnezeu cu arme egale, ci simple creaturi ale lui lahvé⁸⁾, asupra cărora triumfă întotdeauna El⁹⁾.

3) Cf. Alb. Condamin, l. c. col. 339. Charles F. Jean: „*La Bible et les récits babyloniens*“ Paris, 1933, pp. 332—334, ap. Chan. Et. Magnin: „*L'Ancien Testament. Préparation évangélique*“, în *Apollog.* Brillant-Nédoncelle p. 304.

4) Alb. Condamin, idem.

5) Ibid. Pr. I. Popescu Mălăești, loc. cit. p. 73.

6) Cf. Nichifor Crainic, *Nostalgia Paradisului*, pp. 287, 293.

7) Cf. Is. LI, 9; XXVII 1; Ps. LXXXIX 11; LXXIV 14; etc.

8) Cf. Iov XXVI 13, XL 15; Ps. CIV 26.

9) Cf. Albert Condamin, loc cit. col. 339. Cf. și C. F. Lehmann, op. cit. p. 29.

c) Marele savant asiolog *Hermann Gunkel*, care a încercat explicarea întregului Testament Vechiu prin dezvoltarea istorică a religiunilor, este în deosebi acela care a insistat mult, în lucrarea lui „*Schöpfung und Chaos*“ (1895) asupra asemănărilor dintre mitul „*Enuma Eliş*“ și geneză.

Aşa cuvântul תְּהוֹם (tehom) = adânc, (abyssus) din Gen. I, 2 nu ar fi altceva decât *tiāmat* din mitul babilonean. Cu haosul încep amândouă aceste povestiri. La Akadieni toate elementele cosmice și zeii înșiși erau în abisul haotic al apelor (*tiāmtu*, marea: *Tiāmat*.) La fel în Geneză toate ies din adânc, pentru care autorul biblic are același termen (*tehôm* = abis de ape) cași cel akadian. Asemănarea se reduce totuși la puțin lucru și este pur materială. Deosebirea de sens este însă esențială, căci principiile cosmice, *cerul și pământul* din primul verset au fost făcute de *Elohim* afară de care alt Dumnezeu nu există ¹⁰).

(Urmează)

ȘTIRI

„**Se va face dreptate poporului românesc**“. Cu ocazia serbării ostășești de Marți, când au fost răsplățiți și decorați, cei cari au suferit în zilele negre dela 21-23 Ianuarie, dl General Antonescu, conducătorul Statului român și-a încheiat avântata d-sale vorbire cu următoarea declarație, demnă de subliniat: „nu va fi liniște în acest colț al Europei, — și nu va fi dreptate adevărată în lume cât timp nu se va face sau nu-și va face dreptate poporul românesc. Și se va face“.

Instalarea P. S. Vasile al Timișoarei. Marți, la sărbătoarea Bunevestiri s'a făcut instalarea P. S. Sale Dr Vasile Lazarescu, cel dintâiu episcop al episcopiei reactivate a Timișoarei.

Instalarea a săvârșit-o I. P. S. Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae, asistat de PP. SS. Andrei al Aradului, Nicolae al Oradei și Emilian, vicarul Sf. Patriarhii.

Au fost prezenți și au servit la sf. Liturgie: arhimandriții Teodor Scorobeț și Veniamin Nistor dela Sibiu, precum și un sobor de preoți din eparhiile Arad, Oradea și Timișoara.

Instalarea s'a făcut în biserica din Timișoara Iosefin în cadrul Sf. Liturgii.

La finea serviciului divin dl Emanuil Bucuță, secretar general ca delegat al Ministerului Cultelor a cetit decretul regal de confirmare. I. P. C. arhim. T. Scorobeț a dat apoi cetire grametei episcopale.

I. P. S. Mitropolit, pornind dela cuvintele Apostolului „Nu mă rușinez de Evangelia lui Hristos“... a arătat valoarea permanentă a credinței creștine în viața omului, ca și în aceea a unei societăți. La un moment dat, iată credința se dovedește lucrătoare de fapte în viața dreptcredincioșilor români din Banatul Timișan.

Episcopia Timișoarei s'a făcut, nu prin mutare, deci în dauna unora, ci spre mulțumirea tuturor, așa cum au visat-o ctitorii cei dintâiu începând cu fericitul mitropolit Șaguna. Accentuând rolul pe care preoțimea română l-a avut totdeauna în viața neamului — alături de rolul ei spiritual-duhovnicesc, I. P. S. Sa cu prestigiul său a susținut și a apărat vaza și autoritatea acestei preoțimi înaintea tuturor.

Nu poate fi retăcută nici declarația I. P. S. Sale — atât de fericit concludentă cu cea a Domnului General Antonescu la București, în aceeași zi — că poporul român nu renunță niciodată la aspirațiile sale naționale pe cari e hotărît să le înfăptuiască integral.

P. S. Vasile, în cuvântarea sa face apel la preoți ca să colaboreze cu episcopul lor spre a face să înflorească în roade duhovnicești noua episcopie, prin reînființarea căreia după 22 ani de regim românesc s'a dat expresie unei vechi dorințe a românilor ortodoxi de aici. La sfârșit aduce mulțumiri I. P. S. Sale care a contribuit la reînființarea episcopiei, PP. SS. Andrei și Nicolae pentru grija ce au purtat primelor începuturi de organizare; Dlui secretar general E. Bucuța reprezentantul Inaltului Guvern și P. S. Emilian care s'a ostenit la bucuria bisericii din Timișoara.

Serbări ortodoxe românești în Beiuș. În Dumineca ortodoxiei s'a făcut inagurarea școalei normale confesionale de conducătoare din Beiuș în cadre festive, înălțătoare. Dl subsecretar de Stat Ioan Sandu a asistat la serbările trunchiatei eparhii a Oradei, pentru care ctitoria dlui General Antonescu apare ca o consolare și ca un îndemn la muncă în vederea câștigării drepturilor noastre azi contestate. P. S. Nicolae, care s'a așezat vremelnic în Beiuș a rostit o magistrală cuvântare arătând rolul cultural însemnat al creștinismului din cele mai îndepărtate vremuri până astăzi. „O școală confesională înseamnă o școală a lui Hristos, cu principii pedagogice cari nu se schimbă ca cele mai multe dintre teoriile pedagogice curente. Principiile ei sunt rezultatul unor observări făcute cu răbdare sfântă, bazate pe o cunoaștere reală a sufletului omenesc“. Dorim ca Beiușul, sub înțeleapta conducere a P. S. Nicolae, ca și Beiușul de altă dată să netezească căile renașterii noastre naționale!

Conferință preoțească în Bocșa-montană. În 20 Martie s'a întrunit în conferință preoțimea tractului protopopesc al Bocșei-Montane. După o îndelungată sedisvacanță protopopească această întrunire a fost binevenită. În numărul viitor vom publica o dare de seamă amănunțită asupra celor desbătute.

Proprietățile urbane evreiești trec în patrimoniul Statului. Conducătorul Statului, dl General Antonescu a dat un Decret-Lege în temeiul căruia toate proprietățile urbane ale Evreilor trec în patrimoniul Statului. Este un act de dreptate, de restabilirea unor drepturi istorice ale Națiunii Românești și de întoarcere la tradiția noastră națională și creștină în concepția proprietății, după însuși declarația dlui General Antonescu.

Achitați abonamentul restant la
„FOAIA DIECEZANĂ“.

¹⁰) Ibid. col. 338; Et. Magnin, loc. cit. p. 303. Dr. G. L. Muntean, op. cit. p. 7.

„Banca Banatului“, Institut de credit și comerț, Societate pe acțiuni în Caransebeș (jud. Severin)-

Cap. vărs. Lei 4,010.000 Rez. Lei 930,687. Reg. soc. banc. Nr. 9/934. Telefon Nr. 29.

Convocare

Domnii acționari ai institutului de credit și comerț **„Banca Banatului“** societate pe acțiuni în Caransebeș, se invită la a **XXI-a Adunare generală ordinară**, care se va ține **Joi în 24 Aprilie 1941, la orele 3 d. a.**, în localul institutului, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării;
2. Darea de seamă a Consiliului de Administrație și Raportul Comisiei de Censori;
3. Stabilirea și aprobarea Bilanțului și a Contului Profit și Pierdere pe anul 1940;
4. Distribuirea beneficiului net;
5. Descărcarea Consiliului de Administrație și a Comisiei de Censori de gestiunea lor pe anul 1940;
6. Ratificarea Procesului-verbal luat în ședința Consiliului de Administrație din 9 Noembrie 1940 cu privire la reducerea numărului administratorilor și censorilor conform decretului-lege nr. 3548 din 1940;
7. Fixarea jetoanelor și a diurnei de deplasare pentru Administratori și Censori, pe anul 1941;
8. Propuneri în sensul statutelor;
9. Alegerea Comisiei de Censori.

Pentru participarea cu drept de vot la această adunare, d-nii acționari sunt rugați a depune la casieria institutului nostru acțiunile ce posed și dovezile de procuri cu 5 zile înainte de adunarea generală.

Caransebeș, la 25 Martie 1941.

Consiliul de administrație.

„Banca Banatului“, Institut de credit și comerț, Societate pe acțiuni în Caransebeș (jud. Severin).

Cap. vărs. Lei 4,010.000. Rez. Lei 930.687. Reg. soc. banc. Nr. 9/934. Telefon Nr. 29.

Convocare

Domnii acționari ai institutului de credit și comerț **„Banca Banatului“** societate pe acțiuni în Caransebeș, se invită la **Adunarea generală extraordinară**, care se va ține **Joi în 24 Aprilie 1941, la orele 4 d. a.**, în localul institutului, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Modificarea Art. 28 și 36 din statute.

Pentru participarea cu drept de vot la această adunare, d-nii acționari sunt rugați a depune la casieria institutului nostru acțiunile ce posed și dovezile de procuri cu 5 zile înainte de adunarea generală.

Caransebeș, la 25 Martie 1941.

Consiliul de administrație.

Redactor responsabil: NICOLAE CORNEAN, consilier eparhial

Corpul Portăreilor Tribunalului Caransebeș.

Port. Nr. 48/1936.

Publicațiune de licitație.

Subsemnatul Șef Portărel de pe lângă Tribunalul Caransebeș, în baza art. 102 din legea LX din 1881 și în baza art. 19 din legea 1908 Prin aceasta public că în urma decisului Judecătoriei mixtă din Caransebeș sub Nr. 4548/1930/3 efectuându-se execuțiunea la 29 Noembrie 1940 în favorul următoarei Prima Bancă Grănicerească în Faliment din Caransebeș reprez. prin adv. Dr. Nicolaie Ionescu curatorul masei dom. în Caransebeș contra urmăriților, pentru suma de 10.000 Lei, capital și acces. mobilele secestrate și suprasecestrate, care s'au prețuit în Lei 13.200 și anume: una junincă țarcată, un porc gras alb și șase clăi de fân se vor vinde prin licitație publică. Deci în urma decisului Judecătoriei mixte din Caransebeș, sub Nr. 3344/940/G. pentru încasarea creanței de Lei 10.000 capital cu 13% interese din 30/IV-931 până la 2/V-931 iar cu 10% interese din 3/V-931 până la achitare și spese restante de 2354 Lei stabilite până în prezent, se fixează licitație pe ziua de **31 Martie 1941 la orele 15 și 16 în comuna Poiana la locuința urmăriților** și toți aceia cari au voie a cumpăra sunt invitați cu aceia observare ca mobilele menționate mai sus, în baza art. 107, 108 din legea LX 1881, se vor vinde celor cari vor oferi mai mult pe lângă solvirea în bani gaia și în caz necesar și sub prețul de strigare.

Intrucât mobilele supuse licitației s'ar mai fi sechestrat și mai înainte și după această fixare de licitație și din partea altor creditori și aceștia au drepturi câștigate de acoperire asupra licitației, în baza art. 120 al legii LX din 1881, deci se va efectua și în favorul acțora.

Caransebeș, la 13 Martie 1941.

Șef portărel **Dr. C. Stăngu.**

La „**LIBRĂRIA DIECEZANA**“ din Caransebeș se află de vânzare:
Prof. **CONSTANTIN VLADU**:

MANUAL de TIPIC

AL BISERICII ORTODOXE, IN UZUL
TEOLOGILOR ȘI PREOȚILOR, CU-
PRINZÂND SERVICIILE DUMNEZE-
EȘTI DIN POSTUL SFINTELOR PAȘTI

Prețul Lei 180.

Tiparul și editura Tipografiei Diecezane Caransebeș